

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre 5 frt. — kr.
Félévre 2 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt 25 kr.

SZERKESZTŐSÉG:
Búza utca, 1283. szám,
hova a lap szerkesztésével
illető közlemények
küldendők.
Kéziratok nem
adatok vissza.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

KIADÓHIVATAL:
Szikes Antal könyvnyom-
dája, hova az előfizetési
pénzek, hirdetések és
minden a kiadóhivatalt
érdeklő közlemények
küldendők.

Nyitási díj egy
sor közlési díja 10 kr.
Hirdetések jutányos
áron vétetnek fel.

Szarvas, 1889. jun. 15.

Villanykorszakban élünk.
Sietünk élni.
Mintha emészthő láz sorvasztaná az emberek
társaságát, s a láz álmokképei szörnyű képekben
domborulnának valová; mintha a római költő
vas-kora a maga sötétében következett volna el,
mikor „vivitur ex rapto,” s „filius
ante diem patrios inquiri in
anno s.”

Óránként szaporodik a bűnök krónikája.
Bármely számát fussuk végig a napi lapok-
nak, kisebb-nagyobb gazságok, — lopás, gyilk-
osság, sikkasztás, öngyilkosság, — hosszú so-
rozata meredez abból felénk, a maga elérhető
valóságában.

Általánosan becsült, s a társadalom által
tisztességesnek tartott alakok lépnek le a becsü-
let utjáról, a keztyűs kapzabetyárok száma
légio — hogy messze ne menjünk — magában
fővárosunkban is, hogy az ember soh'se tudhat-
ja, kinek emel kalapot, s nem vértől szennyes-e
a kéz, melyet fejébe behizelgő barátsággal nyuj-
tanak.

S mit szólunk a naponként, óránként is-
mélődő gyilkosságok és öngyilkosságokra? !
Honnan e seb?
Mi okozza ez ijesztően rémes kórokat?
Talán a nyomor?

Hát a nyomor vezette kezét Kokánnak, a
budapesti, az eperi, az aradi sikkasztások elkö-
vetőinek; a nyomorban keressük indító okát és
meglejtését a — városunkban is oly kínos fel-
tűnést keltett bűnügynek?

Nyomor lehet-e a rugója azon apróbb bűn-
eseteknek, melyekről öcsödi levelezőnk színterestel-

kedve küldi hozzánk hetek, hónapok óta „ren-
des” tudósításait? !

Avagy nyomor készít-e a csabacsüdi dráma
hőseit arra, hogy két — társadalmilag elkülön-
zött — lélek a halálban keressen egyesülést? !
Aligha!

Ha a bajra orvos-szert sebtében nem le-
lünk, megnyugtató az is, ha — hitünk szerint —
felfedeztük az okozót, a múlászót, a „bűnbakot.”
Sok oldalról kedvtelve velük fel ilyenül az
iskolát.

Mintha bizony az nem épen arra való vol-
na, hogy onnan mindenki jót vigyen magával,
Mintha az iskolát felelősségre lehetne vonni
akkor is, midőn az egyesest már évek vagy évti-
zedek sora választja el tőle!

Vajjon feltehető-e, hogy az olyan Schenk
Hugó- vagy Pitély-féle emberek, vagy újabban a
szegedi asszony-irtó, Gyömbér Mihály, az iskola
falai között szivná magába a vérengzésre való
hajlandóságot?

S ugyan melyik alsóbb vagy felsőbb iskola
az, mely az ifjúságot arra akarná megtanítani,
hogy henyeség, erkölcstelen élet mellett is biz-
tosíthat az ember magának gondatlan jövőt a
mások jogos vagyonának elorzása által!

Sokkal közelebb van a fészek.
S talán épen azért nem akarjuk látni, mert
olyan közel van!

A család b a n, a családi életben; ab-
ban, hogy ennek éltető melege annyi sok helyt
hiányzik.

Egyik apa küzd, de a küzdelemben hamar
belelőköd, s oly utra lép, melyről becsületével
nem, csak a nélkül térhet vissza. — A másikat
hirtelen meggondatlanság mohó vágya lepi meg,
vakon rohan a képzelt cél felé, s utjában fene-

kellen hinárba süpped. A harmadik nem gondo-
a holnappal, gondtalanul költ és költet, s jutalma:
családjának szomorú bélyege, s a reszkető
könyvek, melyekkel gyermekei olykor-olykor ellá-
togatnak börtöne mohos falai alá. Mástól meg-
télenséget, munkakerülést tanulnak, szeretetlen-
séggel találkoznak gyermekei, s ki tudná előso-
rolni mind: hol, mennyi, s milyen baj ássa alá
a családi élet gyökerét, s ez által a családtagok-
ra nézve a jelent és jövőt.

Apák és anyák! bizony-bizony vigyázzatok,
hogy az élet, melyet Isten után nyertetek, vagy
a melyet Isten után adtok; soha se hozzon
m i a t t a t o k foltot neveitekre!

Az alispán félévi jelentése.

(Folytatás.)

III. Közmunka és közlekedési ügyek Védőtöltések.

Az évi zárszámadás szerint a vármegyei közmunka-
alap 1888-ik évi bevétele:

325.938 forint 79 kr.

kiadása 298.389 forint 65 kr.

maradványa 27.549 forint 14 kr.

Beszédetlen hátralék 10.232 frt 01 kr volt a múlt
év végével. E hátralékból, a folyó év folyamán már te-
kintélyes mennyiség beszállított, a még kinnlevő hat-
ralékok behajtása pedig folyamatban van. A vármegyei
közmunka alapot, érdeklőleg a múlt évi szeptember ha-
vától a mai napig a következő jelentésben műépítme-
nyek létesítettek, s építkezések vannak folyamatban, il-
letve vállalat tárgyat képezik.

Felépített a gyula-vári hidnál 2 darab, a gyulai-
nál 4 darab, a dobozinál 6 darab, a békésinél 1 da-
rab jégtörő, melyek összesen 6819 ftba kerültek.

Teljesen kiépült a szarvas-szent-andrási kőút 5090
m. hosszában 84.038 frt, költséggel.

TÁBOZA.

Anyámhoz.

Nem tudom: hogy kezdjem? Nem tudom: mit írjak?
Nem állhatom meg, hogy míg írok: ne sirjak.
Tollamat, ha könnyem záporába mártom;
Akkor is nehéz lesz szívemet föltárnom.
S ha mindenik könnyesepp egy-egy tengerré lesz:
Anyám, jóságodat leírni kevés lesz! —
Nem veszt el Isten, nem veszt el engem:
Míg a mit te adtal, vissza nem fizettem.
Nem halok meg addig, nem halok meg, tudom
Míg nem segítke a te szegény sorsodon.
Ilyen, ennyi jóság, gazdagban is érdem:
Hany ezerszer nagyobb az ilyen szegényben! . . .
Rám adtal, rám adod utolsó filléred,
Nappallá teszed te miattam az éjtel,
S hogy ha valamim fáj, könnyeddel öntözöd:
Míg be nem gyógyul a hulló könnyek között.
A kit így ápolnak könnyel, arany-kézrel;
Mint a katángkórú, egy sem veszett még el.
A mért annyit küzdött, az idő meghozta,
S ha a sir szélén is — egyszer volt jó dolga.
En sem bukhatom el utam kezdetében,
Kevés kell én nekem — s azt majd csak elérem . . .
Kifáradt tagjaim valami megszálta:
Érzem hogy rögös, de járható a pálya . . .
Ne sirass hát anyám, hogy szerencsém nincsen:
Engem is, téged is, megsegít az Isten! —

Órvény fölé álltam, hogy magam ledobjam:
Biztató szavaid viaszahívtak onnan;
S feledni is kezdem hogy teher az élet;
Békésebben úzom a keserűséget . . .
Tudom, hogy utannak minden kis rögébe

Egy rajta lerokadt neve van bevésve.
Tudom, hogy akiért elbukott líhegve:
Elbukása előtt régen elfeledte.
De érzem, hogy engem el nem tiporhatnak,
Szemébe nézhetnek bátran a vihárnak!
Érzem, hogy elgyöngült erőm újra éled
Minden szurásától az út tövisének . . .
S ha tán zsidóadás száll lankadó karomba:
Érted a jó Isten majd pártomat fogja.
Ne sirass hát anyám, hogy szerencsém nincsen —
Engem is, téged is megsegít az Isten!

Hargitai Lajos

Zsilinszky Mihály, mint tudós.*)

A szarvasi ág. ev. főiskolának nagy a híre, nem azért,
mintha külső monumentális épületével vonná magára a
figyelmet vagy mintha belső berendezésével válnék ki
a hazai gimnáziumok közül, hanem mert az iskola-
fentartó egyházi hatóság mindig értett hozzá a tanárok
közé egy-két oly férfit választani, a kik országos névvel
dicsekedhettek és a kiknek költői avagy írói nimbusza
a dicsőség fényét hintette az egész gimnáziumra, az
összes tanárokra. Így tette híressé a század első felében
a szarvasi iskolát Vajda Péter, a természetnek e
mélyérzésű, pacsiartanyelvű költője; a század közepén
Greguss Ágostonnak nagy neve ragyogja be a szarvasi
tanárikart; a legújabb időben pedig Zsilinszky Mihály
emelkedett ki a tanárok szerény köréből, hogy tuda-
mányos munkásságával írói hírnevet és akadémiai szé-
ket szerezzen magának, politikai és társadalmi
működésével pedig országos képviselővé, majd megyei
főispánná érdemesítse magát.

E néhány sor Zsilinszkyt, a tudóst akarja
meltatni.

A „Szentés és Vidéke” után.

Zsilinszky nem tartozik a nagy alkotó művészek
közé, a kik a tudomány terén egy messze kimagasló
nagy épületet emelnek, hanem azon szerényebb
munkásokhoz sorakozik, a kik bámulatos szorgalommal
és fáradhatatlan buzgalommal fejtik ki a bányák
mélyéből az építéshez való anyagot, gyűjtik halomba a
követ, sőt egyik másik oszlopot is kifaragják, hogy ha
majd előáll a teremtő lángész, hadd rendezkedjenek
ennek parancsára a felhalmozott kövek, hadd illeszked-
jenek a kifaragott oszlopok az egész anyagból hadd
emelkedjék föl a bű széke tudománypalota, mint Au-
fion lantjának hangjaira a thébei vár.

Nagyobb munkáját nem is említhetjük Zsilinszkynek
(mert — gondolom — iskolai használatra szánt kéziköny-
veit ő maga sem tartja nagyobb értékű tudományos
műveknek), de apróbb dolgozatait rövidebb-hosszabb
értekezéseit föl sem tudnók sorolni. Alig van a
„Századok-nak a Történelmi-Tár-nak, a Békésmegyei
történelmi és régészeti egyeslet évkönyveinek, a protestans
egyházi lapoknak olyan évfolyamuk vagy kötetük, mely-
ben Zsilinszkynek nevével többször ne találkoznánk.

Az itt említett folyóiratoknak és lapoknak már
nevéből is kitűnik azon hármas irány, melyet Zsilinszky
tudományos működésében követett és követ. Mivel
hazája, egyháza és szűkebb hazája, Békésvármegye
történelmét.

Magyarország multjából leginkább az a két század
vonzza szívét és vonja kutatásvágyát, mely minden
esetre a legérdekesebb, a legküzdelmesebb korszaka a
hazai történelemnek. — A mohácsi vésztől a szatmári
békéig terjedő kétszáz esztendő étem, a mely években
volt a magyar nemzet leggyöngébb és legerősebb,
legkisebb és legnagyobb, a mikor török és német-
járom alatt nyögött, de a mikor egyszersmind a Zrínyie-
ket Bocskayakat Bethleneket a Rakoczyakat termette,
a mikor nevé a szolgaság foltja homályosította el, de
együttal a hősi vértanuság glóriája dicsőítette is meg.

A gyomaendrődi kőutak tavaly kiépítésénél maradt 600 m. hosszú szakasza az idén munkába vétetett s a szakasznak körülbelül fele már ki is köveztetett. Az Orosházán, Békésen, és B. Csabán fogantatásit elhatározott kisebb kövezések munkálatai a Glasner és Eibenschütz cégnek a közmunka és közlekedésügyi m. kir. minister úr által jóváhagyott szerződéssekkel kiadattak, s a kövezés legközelebb megkezdetik.

Azonkívül legközelebb fogantatni a szeghalmi u. n. ördögárkai hídnak meghosszabbítása 2520 ft. értékben, és a remetei hídnál szükséges 4 jégtörő felépítése 2430. forint értékben, mely munkák Veres Károly szalontai ácsmesternek adattak vállalatba.

A vízszabályozás terén üdvös javulást remélek a közmunka és közlekedésügyi m. kir. minister ur azon rendeletei folytán, melyekkel a gyula-békési kettős-körös csatornának ármedrét a partok bellebezése által 170 méterrel kibővíteni, a Körös-Tarcsa-Gyoma közötti Körös rész mindkét partján véglegesen kiépíteni, s a Szarvas alatti 18-ik számú átmetszést erős töltésekkel ellátni rendelté. E vízszabályozási munkálatok keresztül vitele remélhetőleg hosszú időre meg fogja menteni vármegyánket az árvizeknek a tavalyhoz hasonló pusztításaitól. E munkálatok részben még a múlt őszy folyamán meg is kezdetek s a k. tarcsa-gyomai körös rész jobb parti végleges védtöltései nagyobb részt el is készültek a bal part kiépítése az idén folytatattik, s a kettős körösi gyula-békési csatorna kiszélesítése legelőzlebb fogantatni. A községeknek árvíz elleni biztosítása tekintetéből a vármegyei közigazgatási bizottság ismételve újból elrendelte, hogy minden vármegyei község körgátal vétessek körül, s a meglevő körgátak kijavíttassanak. E rendelkezés végrehajtása iránt az intézkedések megtételtek, csak is Öcsöd község vonakodott a körgátat felépíteni, s a közigazgatási bizottságnak ide vonatkozó határozatát megfellebbezte, mely fellebbezésének elutasításával a m. kir. helygymnasium ur által azonban a körgát felépítése elrendeltetett és ismételt sürgetéseim dacára Gyula városában húzódik el ez ügy, s létezik az intézkedések oly lassúsággal, hogy a körtöltésnek az idén való végleges kiépítésére nincs kilátás, mi ha a városra nézve — mitől Isten menten — egy közeli árvíz alkalmával végzetes leend azért a felelősség a képviselő testületet terhelendi.

IV. Vegyesek

A közigazgatás terén előfordult fontosabb mozzanatok részletes ismertetését a következőkben van szerencsem előterjeszteni.

1) Az 1886. évi XXI. törvények 64 §. b.) pontja értelmében a vármegyei pénztárak nem különben a vármegye kezelésére bízott jótékony célú alapítványok az elnökség alatt működő küldöttség által a lefolyt félévben is havonként előzetes értesítés nélkül a tekintete-közgyűlés elé ezúttal bemutatott jegyzőkönyvek szerint megvizsgáltatván azok kezelése mindannyiszor rendezben levőnek találtatott.

Legutóbb a folyó évi május 6-án megtartott pénztári vizsgálat eredményét e következő adatok tüntetik fel, a) a vármegyei pénztárakban találtatott:

kézpénzben 7183 forint 11 kr.
kötvényekben 351.209 forint 87 kr.
Összesen 358.392 forint 98 kr.

b., az árvagyámpénztárban
kézpénzben 96 forint 13 kr.
kötvényekben 106.816 forint 27 kr.
Összesen: 106.912 forint 40 kr.

2. Az idei ujonczozás az új véderő törvények ké-sői életbe lépté folytán csak is e hó 10-én kezdetett meg s eddig a gyulai járásban s Gyula városában vé-gzetetett be s jelenleg B. Csabán van Nagy Károly árvaszéki elnök polgári elnöklété mellett folyamatban. Az ujonczozás eredményéről szóló jelentésemet a folyó evi őszi közgyűlés elé fogom beterjeszteni.

(Vége köv.)

Ujdonságok.

— **Kinevezés.** A m. kir. Zeneakadémia nem-zetiségében tett országgyűlési felszólalások eredménye máris örvendetes módon nyilvánul. Pünkösöd napján Mihalovics Ödön akadémiai igazgató sürgönyileg hívta le Budapestre Chován Kalmánt, a Bécsi Horák féle zeneiskola kitűnő tanárát. A tárgyalások az igazgatóság és Chován között azzal végződtek, hogy ez utóbbi elfogadta a Gobbi nyugdíjazása folytán megürült s neki felajánlt zongora tanszéket. A kinevezést a hivatalos lap közelebbi száma fogja hozni, E kinevezés rang, szarvasiakra különösen meg-tisztelő, miután a kinevezettben városunk egyik fő büszkeségét tiszteljük. Chovant úgy művészi hírneve, mint zeneirodalmi s zenepädagogiai érdemei egyaránt érdemessé is teszik arra, hogy az ország első műinté-zetének élén szolgálja a nemzeti művészet érdekeit.

— **Főhívtás.** Az országos magyar daláregyesület újból felszólította a szarvasi dalkart, hogy a Szegeden tartandó (aug. 15. 16. 17 és 18) országos dalünnepen részt venni óhajtó úgy pártoló mint működő tagokat névszerint is jelentse be. Már a jelentkezés előbb meg-történt ugyan; azonban ha még volnának a dolog iránt érdeklődő akár régiebb pártolóink, akár újabban pártolólul belépni kész jóakaróink: akkor azok befizetvén a partolói illetéket (évi 2 ft) és a rendezési költségek címén 2 frtot, az egylet pénztárosánál jelentsék be résztvevési szándékukat. A rendezők lakásról gondoskodnak s az augusztus 1-ével életben lépő zona-jegyekkel az utazási költség igen csekélyre lesz lefokozva. — Különben ki részletesebben tájékozódni óhajjt, az Varga karvezető urnál és Oláh egyleti pénztáros urnál tuda-kozódni sziveskedjék. Kelt Szarvason 1889. június 12. BENKA GYULA egyleti elnök.

— **Összetörte a kecsi.** Öcsödön N á d i Sámuel 45 éves ember múlt pénteken szénát hordott, azonban a buzavetékéből kiugrott ebektől lovai megriadván a szekeret az áróba rántották, mire ő a lovak közzé lebukott, a terhes já. mű rajta keresztül ment, még pedig oly szerencsétlenül, hogy 24 órai kínos szenvedés után kiszüvedett. Özvegyet s négy kiskorú árvát hagyott hátra

— **Sorozás.** A szarvasi sorozó járásban az állítás befejeztelven következő eredménnyel záratott le. Az I. korosztályban állított 367 közül besoroztatott a közös hadseregbe 22, póttartalékba 7, a II. korosztályból 241 elővezetett közül a közös hadseregbe 11. póttarta-lékba 2. A III. korosztályból 233 elővezetett közül közös hadseregbe 1 a konvédséghez 29 összesen 72. Megjegyzetük hogy az állításkötelezettek közül 54 távol maradt a sorozástól; felülvizsgálatra rendeltetett I. korosztályból 14, II. ből 9 összesen 23 A tényleg besoro-zottak száma az állításkötelezettek számának 85 szá-zalékát teszi.

— **Kettős öngyilkosság.** A Csabaesüdi „Ráta” pusztán f. hó 13-án d. e. 8 óra tájon Weidner Mátyás tanító és az uradalmi tisztartó szobaleánya Vas Eszter a tanító szobájában öngyilkosságot követ-tek el. Hátrahagyott levélben közös életuntságot hoznak től tettök indokául. A leányt szüleinek kívánatára illetőségi helyére Szent Andrára szállították, a férfit pedig a szarvasi kórházból e hó 14-én tisztársainak s barátainak megilletődött részvéte kísérete örök nyug-helyére. Megdöbbenő — mert érthetlen volt az általános közkedveltségnek örvendő s szerénységéről ismert ifju végzetes tette kinek örök-víg kedélye életének végső perceiben sem gyaníttatta sötét szándékát s az élet terhével való küzdelemnek reá nézve elviselhetlen voltat-

— **Öcsödi színészet.** Az ünnepeken Öcsödnek is került szórakoztatója Szikszay István és társai színművészekben. Három előadást tartottak, s Szikszay különösen mint tilinkó-művész mutatta be ügyességét zenekar kísérete mellett.

— **Halálozás.** Öcsödön f. hó 11. Kiss Pálné szül. Rédei Ágnes asszony meghalt. A gyászoló család nem rég temette el Öcsödön Prajner Imre szegedi ál-lami vasúti titkár, mint a boldogult nejét.

— **Nyilvános nyugtázás.** A békés szent-andrási izr. templom javára Szentandrason f. hó 6-án tartott táncvizsgálat rendezése ez uton is kifejezi mely köszönetét mindazoknak, kik a jótékony célú táncvizsgálat anyagi sikerét felülzézésekkel emelték, Felü fizettek: Lusztig Miksa 4 ft 20 kr. Goldstein Mór 2 ft. Schwarz Dani 2 ft. Pollák Soma 1 ft 20 kr. Vilheim Soma 1 ft. Pollacsek Vilmos 1 ft Neustadt Soma 1 ft, Sehvarez Ignác 1 ft. Kohn Ábrahám. Tausz Mór. Lövenstein Herman. ifj. Schneer Herman, Gólian István. Pollák Károly. Kohn Márton 50—50 kr stb. A tiszta jöve-delem 43 ft 74 kr., a hitközség elnökségének célirányos felhasználás végett átadatott. Békés Szentandrás 1889. június 10. A rendezőség.

— **Tanácsülés.** A szarvasi ág. ev. főgymnasium igazgatótanácsa f. hó 18-án d. u. 3 órakor a főgymna-siumban a vidéki iskolai tanácsosok részvéte mellett tanácsülést tart.

— **A nevelde vizsgálja.** A helybeli állami ág. segélyezett leány-néveldeben jövő július hó 1. és 2 napján tartatnak meg az évzáró nyilvános vizsgálatok, melyekre a szülőket s a növevelés ügye iránt érdeklő-döket ez uton is meghívja az igazgatóság.

— **Jegeső F.** hó 11. kedden nagy jégeső pusztított Szarvason és a város határában. D. u. fél 5 órakor jött a zivatar oly erővel, hogy a templom- és

E korszak bonyodalmas eseményeit igyekezett Zsilinszky felvilágosítani és az eseményekben szereplő férfiak jellembe törekedett behatolni számos érteke-zésével, s azt hiszem, e korszak iránti érdeklődését, vonalmát csak növelte az a körülmény, hogy ez ese-mények és e férfiak nemcsak a hazának, hanem az ő egyházának is eseményei és férfiai. Ama két század ugyanis a protestáns felekezetnek határozottan legér-dekeesebb, legküzdelmesebb időszaka; akkor született meg a protestáns vallás és terjedt el hazánkban, azon időben töltötte be a protestáns vallás legfőbb hivatását midőn egyrészt a felvilágosodást szolgálta és a magyar irodalmat megteremtette, másrészt a lelkiismereti szabadsággért való küzdelmét egyesítette a nemzeti függet-lenségért való harccsal.

Eppen ezért azok a kisebb nagyobb dolgozatok, a melyekben Zsilinszky a protestáns egyháznak e viharos multját rajzolja és e nemzeti szempontból is nagyjelentőségű hivatását fejtegeti, nemcsak a protes-táns ember érdeklődésére méltók, hanem minden magyar embernek a figyelmét megérdemlik.

Munkásságának harmadik körül szülőföldjét Békésvármegyét és tanári működésének színhelyét, Szarvast és a szarvasi ág. ev. főiskolát választotta. Békésvármegye multjának földterítéséhez alig járult valaki több adattal mint Zsilinszky: Szarvas városának pedig teljes monog-ráfiaját bírjuk tőle, melyből megtanulhatjuk, hogy lett egy század alatt a Körös mente mocsaras ingoványból termő síksággá, a pásztorkunyhók helyén hogy emel-kedett város és a fölvidék idegen ajku vándorait hogyan változtatta a jó magyar Alföld jó magyar em-berekké.

Azonban hiányos fogalmat alkotnánk Zsilinszky tudományos működéséről, ha annak egy egészen külö-nös de nagyon áldásos irányát az említett három kívül hallgatással mellőznénk.

Zsilinszky már korán belátta és átértette, hogy

milyen fontos dolog a magyar nemzetnek a közte és körülte lakó nemzetiségek szellemi életét, nyelvét és költészetét, a multa vonatkozó hagyományait és a jövőre célzó aspirációikat megismertetni. Ha azt akar-juk, hogy a magyar nemzet és a nemzetiségek egyet-értsenek, először is ösmernünk és értenünk kell egymást. — E megismertetést és megértést Zsilinszky a magyar nemzet és a szláv nemzetiségek közt kívánta előmozdítani, minthogy egy szláv nyelvet valószínűen már bölcsője fölött hallott zengeni és egy szláv nemzetiséget már gyermekkorától fogva ismert és folyton tanulmányozha-tott. Ő tehát a közvetítő szerepére vállalkozott a ma-gyar és a hazai szláv kiváltkép a tót kultura közt. Alig van fontosabb jelenség a szláv irodalom terén, a melyet Zsilinszky számon ne venne és a melyről a magyar közönségnek számot ne adna, viszont teljes erővel, szívvel-lelékkel fáradozik azon, hogy a hazai szlávok elteljenek a magyar műveltség eszméivel, hogy agyukba magyar gondolkodás fészkelje be magát és szívükben magyar érzés verjen gyökeret. — E törek-vésében egy egész tudományos társaság segíti, a ma-gyar tót egyesület, melynek megalkotásában nem csekély érdem illeti meg épen magát Zsilinszkyt.

Az a férfi, kinek tudományos munkássága körét im e sorokban nagyjából megpróbáltuk körülhatárolni, most Csongrádmegye főispáni székébe került, de azért — meg vagyunk győződve — e nagyfontosságú hiva-tal és méltóság viselése közben is hű marad első sze-relméhez, a tudományhoz mert akire egyszer a tuda-mány műszája rámosolygott, hite, rabja lesz az örökké.

Sőt többet hiszünk, egyebet is reménylünk, — és e reményünk kifejezésével kívánjuk czikkünket alkalom szerűvé tenni. Reméljük, hogy ha eddig Zsilinszky mint tudós, a tudományt művelte, ezental Zsilinszky, a főispán azt műveltetni is fogja. Reméljük, hogy a mi leggyöngébb e megyében, a szellemi életet fogja meg-

erősíteni és nagyra növelni. Reméljük, hogy amint eddig szülőhazájának, Békésvármegyének és egykori lakóhe-lyének. Szarvasnak történeti multja foglalkoztatta írói tehetségét: ezental új hazája Csongrádmegye és jelen-legi lakóhelye, Szentes multjának buvárlásában fogja kielégíteni tudományos kutatásomját. E munkásság hoz segítő társakat fog keresni és így reméljük csak-hamar megszületik a „Csongrádmegyei régészeti és történelmi társulat”, mely hivatva lesz a megye mult-jának összes emlékeit föl kutatni és föltárni, heverjenek azok bár a föld gyomrában, kőépületek romjaiban vagy az iratok poros kötegeiben, és a mely társulat hivatva lesz megczafolni azt a vádat, mintha a tiszta-menti magyarnak az emlékezete olyan volna, mint a tiszamenti síkság, mert róla éppen úgy lemossa az idők árja a multa emlékeit, a mint a Tisza árja elsöpri a rónáról az emberi kéznek minden alkotását, a régi alkotások minden maradványát. Reméljük, hogy ezen az egész megyére kiterjedő társulaton kívül magán Szentesben egy irodalmi egyesület, egy felolvasó kör, alakul, a mely eszébe juttassa néha napján a nagy közönségnek, hogy nemcsak kenyérrel és borral, hanem igével is élünk, és a mely a szellemi táplálékról gon-doskodjék is. — Reméljük végül, hogy Zsilinszky e szellemi életnek alapjára is ráfordítja figyelmét; gondja lesz rá hogy az új nemzedék úgy nevelkedjék, hogy a szellemi életben ne csak passzive, de aktive is részt vehessen; gondja lesz rá, hogy a megyében legyen legalább egy teljes középiskola és legalább egy, maga-sabb műveltséget nyújtó leányiskola, a mely iskolából mentül nagyobb számmal kerüljenek majdan ki Csong-rádmegye és Szentes városa művelődésének tevékeny munkásai és érdeklődő támogatói.

KARDOS ALBERT.

a nagy ut-
esett s pe-
zivatar el-
lehetett
vetéseket

—
kukoricza-
az örülesi
gyeles v
szállítottó

hallgatói
tanácsos
utra ránd
tuztek ki,
tették.
zartkörü-
voltakép-
tesz arra
magukat

— J
Szar-
Ap
K
Sze-
Bec-
Gy-
Nem-
—
Mik-
Ere-
Ren-

F. hó 12
Öcsöd kö-
pedig se-
hatvaneg-
zül 8 ez-
szóval tu-
felhaszna-
a sifonok
károsultá-
gaztettét,
ló esend-
ezigánya-
esikkal é-
ezelhoz,
Szarvas-
és rendő-
szám, to-
A kihalg-
megford-
tarhonya-
makacsú-
vezetvén
újjonas

Körösi-
folytatta
mar, hog-
megakad-
hályt leg-
hogy ez-
hozandó
rablas é

—
Ré-
Szarvas-
kében, E-
bele hol-
a sziven

Hi-
Az
róságban
sülnék a
levegőbe
árnyas
felébe-
a holt a
idejük a

A
el, a m-
a „kis
eszébe
gyönged

Az
— szin-
oly ügy-
tartozné-
De

kijelenté-
(jokban
már na-
e jó ür-
kovászó-
sebb a
nyektól

a rende-
eszik be-
lításuk

—
a közle-
terheli

a nagy utcán több fát is kitört, a jég jó negyed óráig esett s pedig több helyen galambtojás nagyságban. A zivatar elvonulása után még óra mulva is lapátolni lehetett az utcán a jeget. Szülőben, még inkább a vetésekben jelentékeny kár esett.

Megőrült. Kondacs János szőlőbeli lakoson kukoriczakupálás közben f. hó 14 én a reggeli órákban az örülesi roham már harmad ízben törvén ki — megfi gyelés végett a helybeli kórház illető osztályába szállítottatott.

Tanulmány-ut. A budapesti Műegyetem hallgatói folyó hó 20. mintegy 50-en Klimm Mihály kir. tanácsos s egyetemi rektor vezetése alatt tanulmány utra rándulván, Békés városát és megállapodási pontul tuzték ki. Fogadtatásukra már az előkészületek meg-tétettek. A kaszinó tisztelőitükre 20-án este zártkörű estélyt rendez. A hosszúfoki társulat, melynek voltaképp valódi vendégei szintén nagy előkészületeket tesz arra hogy a kirandulok minél jobban érezzék magukat az itt töltendő pár nap alatt.

Jön cigány-karaván — Szarvas városába, Szarvas városában a község házára.
„Apraja, mint nagyja egyig elő álljon,
Ki nem fogtok, — hitvány, — m. k. rendszabályon.
Szegénylő leány-nép ne hurdozzz félre
Becsülettel valld meg a törvény nevére,
Ganyában, kocsinak rejtekeljén nincse
Nemes Öcsöd város felteve őrzött kincse?”
— Mond Szarvas „Czárán”-ja — Én meg e melegben,
Mikor hűvös szellő elvetve se lebben,
Erzem, verselésre oly gyöngye az elme, —
Rendőrbiztos uram, szójlon hát kigyelme!”

F. hó 12-én a szarvasi m. k. csendőrség egy őrzására Öcsöd községéből 7 kocsit — részben könyvi — részben pedig „sehonai” illetőségű kóbor cigányt szám szerint hatvanegyet ktsért át ide azzal vádolva, hogy ezek kö-zül 8 cigányasszony furfangos módon, míg a többiek szóval tartották a gyanulán öcsödi gazdasszonyokat, felhasználták az alkalmat, a szobákba behatoltak, s ott a sifonokból 150 ft arany és ezüst pénzt eltolvajoltak. A károsultak csak később vették észre a cigányasszonyok gazzettét, az oltani rendőrségnek és az Öcsödön ezirká-ló csendőr őrzésnek mindjárt jelentést tettek, kik is a cigánynépséget a következő éjjel befogták, őket akoc-sikkal együtt kikutatták. A kutatás azonban nem vezetett célhoz, de az alaposabb gyanu folytán az egész trupp Szarvasra kísértetelt át hol a városházán a csendőrség és rendőrség által kocsijok, minden darab ruha és szer-zés, továbbá személyök is ismételten megmozdítottak. A kihalgatásnál beismerést hogy Öcsödön egy pár háznál megfordultak, ott tejet ettek, és bort ittak kenyeret és tarhonyát vásároltak, de a vádhelei cselekmény elkövetését makacsul tagadták. A másodikban megéjtett motozás sem vezetvén semmi eredményre, Faraó nemzetiségét nagy ujjongás között boesájtotta szabadon a rendőrség, s a Körösön fedezet alatt áthaladva, a karaván gond nélkül folytatta tovább utját Mező Tur felé. Valóban ideje volna már, hogy a vándorvezény csapatok szabad mozgásának megakadályozására illetékes helyen erélyesebb rendsza-bályt léptetnének érvénybe, mert köztudomásu dolog, hogy ezek a közbiztonságra mily veszélyesek, az ellenük hozandó szigoru rendszabályok, számtalan lopás rablás és mezei kihágásnak veunek elejét.

A közönség köréből.*)

Régóta várom, hogy majd csak felszólal valaki Szarvas város gondos háziasszonyai közül a közjó érde-kében, hittem, hogy a mindenre kiterjedő figyelem csak bele botlik egyszer abba is, a mi nekem oly rég nyomja a szívemet — akarom mondani a — gyomromat.

Hijába vártam!
Az asszonyágoknak ebben az ember-aszáló for-róságban más gondjuk van. Dél előtt ők maguk is pirosra sülnék az egészségre s szépségre egyformán káros konyhai levegőben; délután elvonulnak a sötétre függőzött árnyas szobákba pihenni, vagy regényt olvasni; az este-felébekövetkező órákat a Garai Samu gardiozása alatt a holt Körös títidő hullámai között töltik, s így nincs idejük a „közügy”-gyel foglalkozni.

A báránytürelmű férjecske azt és úgy költi el, a mit és. a mi k é n t az „anyjuk,” az „asszony” a „kis öreg” vagy a „muczusom” elebe adja, hogy jutna eszébe bírálat tárgyává tenni bármit is, a mi egyszer gyöngéd kezeken keresztül származik ő hozzá?!

Az egészségügyi bizottság — ha ugyan van ilyen — szintén nem tartja magához méltónak szót vesztegetni oly ügyben, mely pedig első sorban az ő hatáskörébe tartoznék.

De hogy sok szót ne akasszak egymásba, sietek kijelenteni, hogy a Pollák K. ur s ü t e m é n y e i r ő l (jobbban mondva születlenségeiről) szól az ének. Mert az már mégis csak hallatlan, hogy a hatóság elnézi mikép e jó úr kifli és zsemle név alatt oly hitvány, alakatlan kovászdarabokat bocsát áruba, melynek lattára a legehe-sebb alumnistának is elmegy az étvágya a péksütemé-nyektől. A Pollák ur kifli ézszenléi 1.) miniatúr-kiadásaj; a rendes péksüteményeknek; 2.) születlenség, hogy a ki eszik belőlök 10 közül 8 okvetlen belebetegszik, 3.) kiál-lításuk éketlenül izléstelen.

*) E rovat alatt közérdeku felszólalásokat díjtalanul közlünk, a közlemény tartalma és kitalálkjáért azonban a felelősség a beküldőt terheli. Szerk.

A ki kételkedik állításom igazságában könnyen meggyőződést szerezhet magának, — nem is kerül sokba.

Azt mondhatná ugyan valaki, hogy mindenkinek tetszésére van bízva, hogy szükségleteit onnan elégítse ki a hol ezt leginkább meglegedésére tethi. Tökéletesen igaz. De nem bosszantó e mikor szomszédomban a pék s mégis a másik város részbe kell szalajtanom a cselédet ha már a reggelinél nem aharom magamat az egész napra kiható boszankodásnak kitenni.

Elmondtam. — Örvendenek, ha beszédem nem vol-na kiáltó szó a pusztában. különben Nénémnek szölok, hugom is érthet belöle.

Egy kávénénike.

Irodalom.

A „Budapesti Hirlap”-nak a hazai művelt olvasó-közönség vetette meg alapját. A lap eleitölvgyva megér-tette a magyar közönség szellemét mindeu pártérdek mellözésével küzdött nemzetünk- és fajunkért, ez egyetlen jelszóval m a g y a r s á g! Viszont az ország legkiválóbb intelligenciája is azonosította magát a lappal, fölkarolva azt oly módon mely páratlan a ma-gyar újságírás történetében. A hazai sajtóban máig a legfényesebb eredményt a „Budapesti Hirlap” érte el legnépszerűbb legelterjedtebb lapja az ország-nak. A külső dolgozótársak egész seregén kívül a szerkesztőségnek annyi belső tagja mennyivel egy magyar lap sem dolgozik. Minden fontosabb bel- vagy külföldi esemény felöl rendes levelezőn kívül s a j á t k ü l ö n t u d ó s i t ó értesít közvetlenül a távirati szolgálat immár olyan tökéletesen van berendezve, hogy elmondhatjuk nem történik a világon semmi jelentékeny dolog a nélkül, hogy a „Budapesti Hirlap” arról rögtön ne adjon hí és kimerítő tudósítást. A „B u d a p e s t i H i r l a p” politikai c z i k k e i t Kass Ivor báró, Rakosi Jenő Grünvald Bela, Balogh Pál írják más kiváló hazai publicistákkal híven a lap függellen, magyar pártérdekeket nem ismerő szelleméhez. P o l i t i k a i h i r e i széleskörű összeköttetések alapján a legmegbízhatóbb forrásokból származtak. Az országgyűlési tudósításokat a gyorsírói jegyzetek alapján szerkesztik. Magyarország politka és közléte felöl távirati értesüle-sekkel látanak el rendes levelezők, minökkal minden városban, sőt nagyobb községben is bír a „B u d a p e s t i H i r l a p” távirati tudósí-t á s a i m a n a p m á r t e l j e s e n e g y f o k o n á l l a n a k a v i l á g s a t ó l e g j o b b a n s z e r v e z e t t h i r s z o l g á l a t a v a l. Európa összes metropolisáiban Londontól Konstantinápolyig saját tudósítók vannak. a kik úgy az ott történő eseményeket, mint az elektrus dróton oda futó híreket rögtönművegtávirózzák. A kül-földi rendes tudósítókön kívül minden fontosabb esemény felöl a szerkeztőség k ü l ö n k i ü l d e t é s ű t a j a i adnak gyors és bő értesítést. A „Budapesti Hirlap” e czélokra havonként oly összeget fordít, mint a menyit ezelött 10 évvel még egy-egy hirlap egész költségvetése volt de sikerült is elérnie, hogy ma a legjobban, leg-gyorsabban értesülő organuma a sajtónak. A „Budapesti Hirlap” Terezarovata a lapnak egyik erőssége s mindig gondot fordít rá, hogy megmaradjon előkelő színvonalán. A napirovatokat kitünő zsurnaliszták szerkesztik s a helyi értesülés ismert legügyesebb tudósítókra van bízva. Rendőrségi és törvényszéki rovatai külön külön szerkesztői a főváros sötét eseményeit is mindig oly hangon tár-gyalják, hogy a Budapesti Hirlap helyet foglalhat minden család asztalán. A közgazdasági rovatban a magyar gazda, birtokos, iparos, kereskedő megtalálja mindazt, a mi tájékozására szükséges. A regényesarnokban csak kivá-ló írók legújabb műveit közli — Az előfizetés föltételei Egész évre 14 ft félévre 7 ft-et nyegyedévre 3 ft-et egy50 óra 1 ft 2) kr. Az előfizetések vidékröl legözelszerűbb postautalványnyal eszközölhetők következő czim alatt. A „Budapesti Hirlap” kiadó-hivatalának IV. kerület ka-lap utcaza 16. sz.

C S A R N O K.

EGY NŐI SZIV REITELMEI.

BESZÉLY.

— IRTA: SIMONCSICS EML. —

(Folyt.)

Az idegennek ajkán egy keserű mosoly lebbent el és magában mormogá;

— E nő fájdalmas emléket idézfel bennem józan nevelés nézeteivel,

— Most ügyünket elvégezve kérdé ismét. Romvári grófné, — térjünk más dologra. Régen van itt a vidéken?

— Alig pár napja viszonzá az idegen zavarral.

— Nemde egyenesen Magyarországból jött? Kép-zelem minő fájdalmas volt önre nézve, elhagyni a szép hazát.

— Most nem érzem úgy e fájdalmat — mondá az idegen hévvel — azon irány felé tekintve, a merre glvira távozott.

Romvári grófné bámulva tekintett az idegenre mint ha kérdeni akarná

— Mit mondott ön?

— Semmit — semmit grófné — viszonzá az ide- gen nagy zavarral elértve Romvariné csodálkozó maga- tartását — azt akarom mondani, hogy tartozkodásom e derek magyar házban enyhíteni fogja a honvagy fájdalmait.

— A propos, élnek szüle i? kíváncsicskodék a grófné.

Az idegen összereszt.

— Minő kíváncsiság, — mormogá magában és azután szilárd hangon válaszolá nem grófné szülein meghaltak.

— Testvérei sincsenek, — talán senkije?

— Senkim asszonyon — válaszolá az idegen, és szokatlan izgatottság látszott arcán mely beszéde folyamában még fokozodott senkim — ki vagyok vetve a világ tömkelegébe, egyetlen vigasztalásom az életben azon gyermekek mostoha kik gondjaira bízzák s kiknek szeretetét és szüleik becsülését kiérdemelni; nagy szerencsémnek fogom tartani. Az én életem kopár sivatag egyetlen faját sok villam sújtá már, talán uem érdemtellenül. Oh asszonyom, mennyire örülök, hogyanny villámcsapás után, ismét találok olyan lényekre kik még érdeklődnek sorsom iránt milyen ritkán történik ez, ha az embert a boldogság elhagyta. Köszönet aszoz- nyom — köszönet szíves gondoskodásáért.

Az utolsó szavakat szokatlan hévvel mondá el az idegen és felemelkedet ülőhelyéből, a leáldozó nap sugara megtörve egy nehéz könyvespben, mely szemében előtünt.

— Rejtélyes ember, — mondá Romvári grófné ma- gában — ezt titkos bánat amészti, melynek okát gyöng- géd módon ki kell fürkészsem.

Mig Romvári grófné az idegennek sajtáságos ma- gavisélete fölött töprenkedet, az alatt ez ismét azon irány felé fordítá szemét a merre Elvira távozott és el- merengve alig hallhatólag következőleg szölt mint egy magához.

— Milyen szép most is! A bizalmatlanság, a lealzás eltörpült szegényében ezen isteni nő előtt, és nem tépte le a szépségnek és angyali bájna rózsáit milyen balyossá teszi még e titkos bánat is mert hogy szívet bánat gyöttri, hogy szenved, arczáról olvasom. Oh miért nem borulhatok lábai elé életemmel vásárolni viszsa, mindazon gyötrelmeket melyeket neki okoztam?

Romvári grófné egészen esőndesen viselte magát hogy az ideget merengésében ne zavarja, figyelemme kísérté minden arcmozgását, és bámulva mondá ma- gában:

— Sajátáságos egy férfit, minő hévvel beszélt az imént, és most ez önfeléd merengés, nagyon boldog- talan lehet.

Több percnyi szünet állt be, melyet a grófné szakított felbe.

— Málnai ur —

Az idegen összerázkodott, mint mikor valakit ros- szon érnek — és zavarral csak annyit volt képes kiejteni — Grófné, ön itt?

Málnai ur látom fáradt, nyugalomra van szüksége szobájja készen áll.

Igen grófné köszönet!

A grófné egy kis esőngetyüt érintett ujjával, mely- nek hangjára egy inas jelent meg.

— Vezesd a nevelő urat szobájába, — parancsolá az inasnak a grófné, azután az idegenhez fordulva folytató:

— A kerti lakot rendeztük be önnek, ott mindent talál a mi kényelmére szolgál; — igen! játszik ön valami hangszert?

— Hegedűn kentárdoni grófné.

— Ah ez dicső, — Elvirám zdngorán fogja kísérni; egykor nagyon szerette a zongora és hegedű duettokat.

— Ó az, ó az! susogá az idegen magában s azután meuni készült.

— És most Isten önnel kedves Málnai, reménylem ha az ut fáradaimait kipihente sokat fog nekünk édes hazánkröl, Magyarországröl beszélni; isten önnel a vi- szontlátásig! S e szavaknál kezét nyujtá az idegennek, ki azt megcsókolván az inással távoott.

Romvári grófné sokáig atána nézett, s a nagyvi- lági nők finom tapintatával rögtön felismerte az idegen- ben, hogy az egykor más körökben forgott mint a melyekben egy szegény nevelő forogni szokott, meg volt gyözödvé, hogy ezen férfi, kinek arczáról az élet mind- dennemű viszályával való küzdes volt leolvasható, — egy elszegényedett — előbbi állását titkoló forangú egyén; és azt oly pikánsnak oly érdekesnek tartá a grófné, hogy sietett Elvirával rögtön közölni, úgy vélte hogy az talán fölébresszti lethargiájából.

A grófné csak sejté, hogy az idegen — nem közö- séges egyén, mi azonban biztosan meg is mondhatjuk a mit a szíves olvasó talán régen kitalált, hogy az idegen senki más nem volt mint Szirtvári Ödön gróf, Elvira férje.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő: Varga József.

